

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 3, 5, 6, 7,
10, 13, 14¹, 14², 15, 17, 17², 17⁴, 17⁵, 17⁸, 17⁹, 18, 21, 23, 24, 37, 53 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 24¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 19-827(5); TAIS NR. 19-846(6))**

2019-09-03 Nr. NV-2522

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – įgyvendinti Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje nuostatas; patikslinti galiojančias įstatymo nuostatas, užtikrinant vienareikšmišką jų traktavimą ir įgyvendinimą, užkirsti kelią piktnaudžiavimui istoriniais sugautų žuvų kiekių duomenimis, siekiant gauti didesnę perleidžiamąją žvejybos teisę; sudaryti sąlygas Baltijos jūros priekrantėje žvejybą vykdančioms ūkio subjektams panaudoti žvejybos galimybes, kurios nėra išnaudojamos Baltijos atviroje jūroje; palengvinti sąlygas dalyvauti teisių į žvejybos galimybes aukcione.

3. Dabartinė situacija:

- 2017 m. liepos 5 d. Vyriausybės posėdyje (protokolo Nr. 28) pavesta ŽŪM parengti ir pateikti Vyriausybei naujos redakcijos Žuvininkystės įstatymo projektą. Ministro Pirmininko pavedimu, įformintu Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2017 m. rugpjūčio 9 d. rezoliucija Nr. S-2150, ŽŪM pavesta iki 2018 m. birželio 1 d. pateikti Vyriausybei Žuvininkystės įstatymo pakeitimo projektą dėl perleidžiamųjų teisių į žvejybos galimybes jūrų vandenyse suteikimo reglamentavimo tobulinimo;

- Žuvininkystės įstatyme nustatyta, kad vienas ūkio subjektas, įskaitant su juo susijusius ūkio subjektus, gali turėti iki 40 procentų teisę (perleidžiamųjų teisių koncentracijos limitas) į Lietuvos nustatytą tam tikros rūšies žuvų žvejybos galimybes jūrų vandenyse;

- Projekto nuostatų pakeitimai remiasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. liepos 12 d. priimtu prejudiciniu sprendimu byloje C-540/16, pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą, ar pagal 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 1380/2013 valstybei narei draudžiama pasirinkti jai paskirtų žvejybos kvotų paskirstymo metodą, lemiantį nevienodas sąlygas šioje srityje veiklą vykdančioms ūkio subjektams varžytis dėl didesnio žvejybos galimybių kiekio;

- Teisingumo Teismas konstatavo, kad „Lietuvos Respublika jai skirtas žvejybos galimybes nutarė paskirstyti taikydama metodą, iš esmės pagrindžiamą „ankstesnių duomenų apie sužvejotus kiekius“ kriterijumi“ ir kad „žvejybos galimybių paskirstymo metodas <...> atitinka Reglamento Nr. 1380/2013 17 straipsnyje nustatytus skaidrumo ir objektyvumo reikalavimus“. Taip pat pažymėjo, kad Žuvininkystės įstatyme nustatytas aukciono mechanizmas ir vienam ūkio subjektui nustatyta 40 proc. žvejybos galimybių Baltijos jūroje riba, todėl pagrindinėje byloje nagrinėjamas paskirstymo metodas nelemia visiško atitinkamos rinkos uždarymo, juo nepakeičiama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 16 straipsniu užtikrinamos laisvės esmė. Žuvininkystės įstatymas nepažeidžia vienodo požiūrio principo, nepažeidžiama ir teisių, kurias įvairių tipų ūkio subjektai turi pagal Chartijos 20 straipsnį, esmė;

- Teisingumo Teismas taip pat konstatavo, kad „pagrindinėje byloje nagrinėjamu žvejybos galimybių paskirstymo metodu, iš esmės grindžiamu istorine dalimi, siekiama užtikrinti, kad šios galimybės pirmenybės tvarka būtų suteiktos ūkio subjektams, valdantiems laivyną, kurio žvejybos pajėgumai iš principo yra tinkami atsižvelgiant į šias galimybes atitinkanti sugaunamų žuvų kiekį. Be to, nutarė, kad žvejybos galimybių „paskirstymo metodas <...> nepažeidžia proporcingumo principo“;

- rengiant Projektą, 2018 m. ŽŪM organizavo eilę konsultacijų susitikimų su žvejybos verslo atstovais, kurių metu dalys ūkio subjektų išreiškė nuomonę, kad Žuvininkystės įstatymą reikėtų keisti iš esmės, o kita dalis – kad nieko nereikia keisti ir kad vienas svarbiausių stabilaus verslo veiksnių yra nesikeičiantis teisinis žvejybos verslo reguliavimas. Esminių pokyčių norintys ūkio subjektai laikosi nuomonės, kad Žuvininkystės įstatyme esanti nuostata dėl didžiausios vienam ūkio subjektui suteikiamų teisių į žvejybos galimybes dalies Baltijos jūroje turėtų būti keistina, šią ribą mažinant (nuo dabar taikomos 40 proc. iki 20 proc.);

- ŽŪM pažymi, kad perleidžiamųjų žvejybos teisių sistema 2016 m. buvo įvesta tik pereinamajam laikotarpiui – 3 metams, nuo 2019 m. lapkričio 1 d. perleidžiamosios žvejybos teisės bus suteikiamos 15 metų ir tik tada sistema pradės pilnavertiškai veikti. Pereinamuoju laikotarpiu išryškėjo sistemos netikslumai ir spragos, kai kurios nuostatos buvo neaiškios ir skirtingai interpretuojamos, todėl teikiamu Projektu siekiama išspręsti visas problemas.

4. Projekto esmė – atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą, Žuvininkystės įstatyme numatyti perleidžiamųjų teisių į žvejybos galimybes jūrų vandenyse ir žvejybos galimybių principai iš esmės nekeičiami (*paliekamas dabartinis koncentracijos limitas – 40 proc.*), o tik suteikiama daugiau svorio ekonominiam kriterijui – sugautų žuvų pardavimo Lietuvoje daliai, atliekami techninio pobūdžio ir patikslinantys kai kurias nuostatas pakeitimai bei įgyvendinamos tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų nuostatos.

Esminiai numatomo teisinio reguliavimo elementai:

1. padidinti lašišų iki 25 proc. (*vietoje dabar nustatyty 20 proc.*) ir menkių iki 15 proc. (*vietoje dabar nustatyty 12 proc.*) Baltijos jūros žvejybos galimybių rezervo dalį, kuri gali būti skirta Baltijos jūros priekrantės žvejybai;

2. patikslinti nuostatas, reglamentuojančias perleidžiamųjų žvejybos teisių suteikimą, individualių žvejybos galimybių ir žvejybos kvotų skyrimą, atsižvelgiant į Žuvininkystės įstatymo taikymo problemas ir skirtingų interpretacijų galimybes, išryškėjusias nuo sistemos įgyvendinimo pradžios;

3. įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 708/2007 nuostatas siekiant apsaugoti vandens buveines nuo rizikos, susijusios su nevietinių ir svetimų žuvų rūšių naudojimu akvakultūroje, atsakyti pramoninių akvakultūros tvenkinių ūkių kriterijų;

4. suvienodinti reikalavimus dėl sumokėjimo už aukciono būdu įsigytą perleidžiamąją žvejybos teisę verslinei žvejybai vidaus vandenyse ir jūrų vandenyse, sumažinti (*10 kartų – nuo 1 proc. iki 0,1 proc. nuo žvejybos galimybių vertės, kurias įmonės gaus per visa perleidžiamosios teisės galiojimo laikotarpį*) pradinę teisių į žvejybos galimybes aukciono kainą;

5. įgyvendinti Reglamento (ES) 2017/2403 reikalavimus dėl sąlygų vykdyti verslinę žvejybą pagal ES susitarimus su užsienio valstybėmis, tarptautinių žvejybos organizacijų reguliuojamose akvatorijose, atvirojoje jūroje bei užsienio valstybės išskirtinėje ekonominėje zonoje atvejais;

6. panaikinti perteklines Žuvininkystės įstatymo nuostatas dėl žuvų išteklių naudotojų teisės užsiimti versline žvejyba sąlygų;

7. patikslinti nuostatas dėl žvejybos laivų registravimo ir išregistravimo, dėl žuvininkystės duomenų kaupimo informacinės sistemos;

8. pripažinti sunkiu pažeidimu verslinę žvejybą neturint LR žvejybos laivo liudijimo;

9. patikslinti Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijų atliekamas žuvininkystės sektoriaus valdymo funkcijas, jas atskiriant ir aiškiau padalinant tarp ministerijų (*ŽŪM pavedama nustatyti žuvivaisos tvarką, AM – žuvivaisos kontrolės tvarką*);

10. sudaryti sąlygas žvejybos Kuršių mariose kvotos laikinam perleidimui, ūkio subjektui išlaikant galimybę gauti teisę į žvejybos kvotą be aukciono;

11. sudaryti palankesnes sąlygas apsiikeitimui individualiomis žveįybos galimybėmis ir tuo būdu dėl efektyvesnio žveįybos galimybių panaudojimo leidžiant skelbti individualių žveįybos galimybių panaudojimą realiu laiku;

12. padidinti ekonominio perleidžiamųjų teisių į žveįybos galimybes Baltijos jūroje suteikimo kriterijaus – sugautų žuvų pardavimo Lietuvos teritorijoje – svarumą ir vertinti ne per paskutinius 3, o per pasirinktus 3 kalendorinius metus iš paskutinių 10 kalendorinių metų parduotą Lietuvoje laimikį.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatomas teisinio reguliavimo poveikis – efektyvesnis žveįybos galimybių panaudojimas, didesnės sugautų žuvų pardavimo Lietuvoje apimtys ir verslinės žveįybos indėlis į vietos ekonomiką, sudaromos geresnės sąlygos konkuruoti dėl išteklių, efektyviau atgrasoma nuo neteisėtos žveįybos be Lietuvos Respublikos žveįybos laivo liudijimo;
- pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

• atsižvelgdama į **2019 m. liepos 23 d. ir rugpjūčio 13 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose** priimtus sprendimus (protokolų Nr. 30 ir Nr. 33), ŽŪM organizavo kelis pasitarimus su žveįybos verslo atstovais siekiant aptarti ginčytinus klausimus ir, įvertinusi Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Vidaus reikalų ministerijos pastabas, pakartotinai teikia **patikslintą** Projektą;

• Projektas **suderintas be pastabų** su Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Konkurencijos taryba bei Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba. **Atsižvelgta** į Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Susiekimo ministerijos, Europos teisės departamento ir žuvininkystės įmonių asociacijos „Lampetra“ pastabas;

• **lieka neatsižvelgta** (ar atsižvelgta iš dalies) į Aplinkos ministerijos, UAB „Seivalas“, UAB „Marlinas“, UAB „Atlantic High Sea Fishing Company“, UAB „VAO“, UAB „Arctic Fishing“, Lietuvos žuvininkystės produktų gamintojų asociacijos, Klaipėdos žveįybos įmonių asociacijos „Jūros žvejys“, Žvejų ir žuvies perdirbėjų asociacijos „Baltijos žveįas“ ir Remigijaus Sako pastabas:

- neatsižvelgta į *Aplinkos ministerijos* siūlymus Projekte numatyti žuvų išteklių naudotojų pareigą, kad jo žveįybiniai padaliniai pildytų žveįybos žurnalus; nustatyti mažesnę ūkio subjektų, kuriems gali būti suteikta teisė į vienos žveįybos įrankių rūšies žveįybos kvotą, skaičių vandens telkiniuose; aiškiau apibrėžti privačių vandens telkinių savininkų teisės įgyvendinimo sąlygas; verslinės žveįybos galiojimo terminą susieti su žuvų išteklių naudotojui skirtos kvotos galiojimo laikotarpiu, o ne su teisės į žveįybos kvotą galiojimo laikotarpiu; papildyti šiurkštaus verslinės žveįybos pažeidimo apibrėžtį, kai antrą kartą per metus pažeidžiamas žveįybos įrankių tikrinimo laikas. ŽŪM savo poziciją iš esmės argumentuoja tuo, kad siūlomi papildymai nėra pagrįsti ar susiję su Projektu daromais pakeitimais;

- neatsižvelgta į *žveįybos verslo atstovų* siūlymą keisti perleidžiamosios teisės į žveįybos galimybes skirstymo principus ir nustatyti ne daugiau nei 20 proc. perleidžiamųjų teisių koncentracijos limitą bei pastabas dėl nuostatos, kuria skatinama sugautą laimikį parduoti Lietuvoje iškraunant jį Klaipėdos uoste, kaip diskriminuojančios didžiuosius žveįybinius laivus turinčių bendroves, nes yra objektyviai neįgyvendinama dėl tam nepritaikytos infrastruktūros; dėl siūlymo pakeisti apsiikeitus individualiomis žveįybos galimybėmis tarp ūkio subjektų sugautų žuvų duomenų skaičiavimą suteikiant pagal istorinius duomenis perleidžiamąsias teises; dėl kasmetinio mokėjimo už aukcione įsigytą perleidžiamąją žveįybos teisę – tam tikrą dalį (pasiūlytą aukciono kainą) nuo kiekvienais metais pagal teisę skiriamų kvotų vertės. ŽŪM savo poziciją atitinkamai argumentuoja Teisingumo Teismo sprendimu; ES teisės aktuose apibrėžiamų, turimų taikyti ekonominio pobūdžio kriterijų (indėlio į vietos ekonomiką kriterijaus) pagrindu skatinti sugautas žuvis parduoti Lietuvoje ir didinti žveįybos indėlį į vietos ekonomiką; tikslingumu nustatyti pradinę perleidžiamųjų žveįybos teisių

kainą, proporcingą jų vertei, ir suvienodinti atsiskaitymo už aukciono būdu įsigytas teises į žvejybos galimybes jūrų vandenyse ir teises į žvejybos kvotą vidaus vandenyse sąlygas – už šiuo būdu suteiktą teisę į žvejybos kvotas mokestis sumokamas kasmet teisės galiojimo laikotarpiu;

- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė **esminių pastabų Projektui neturi**, tačiau lieka neatsižvelgta į jos siūlymą įvertinti tikslingumą Projektą papildyti naujomis nuostatomis, skirtomis įgyvendinti 2019 m. rugpjūčio 14 d. įsigaliojusį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1241 dėl žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos taikant technines priemones. ŽŪM pažymi, kad Žuvininkystės įstatymo pakeitimai, įgyvendinant minėtą Reglamentą, būtų esminiai, todėl Projektą reiktų derinti su institucijomis iš naujo, o tai užimtų papildomai laiko. Atsižvelgiant į tai, kad Projektas jau turėtų įsigalioti šių metų lapkričio 1 d., siekiant spėti ūkio subjektams paskirstyti perleidžiamąsias žvejybos teises ir kvotas iki 2020 m. sausio 1 d., ŽŪM nuomone, tikslingiau parengti atskirą Žuvininkystės įstatymo pakeitimo projektą, įgyvendinantį šį Reglamentą, kuris galėtų būti sujungtas su teikiamu Projektu jau Seime.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas atitinka Vyriausybės programos 105.4 papunkčio nuostatą „parengsime ir pateiksime Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo pakeitimus, kurie reikalingi žvejybos pajėgumams subalansuoti su žvejybos galimybėmis, taip užtikrinant kiekvieno laivyno segmento ilgalaikį pelningumą“.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt